

10.12 **arra kér** minden politikai szereplőt, köztük a tagállamokat, az Európai Bizottságot és a magánszektor is, hogy a tengeri környezettel kapcsolatos kutatások finanszírozásának jelentős növelésére tekintettel fogadjanak el hosszú távra szóló tervet, ezáltal biztosítva, hogy a tengeri környezet vizsgálatára elegendő mennyiségű finanszírozás rendelkezésre álljon.

10.13 **úgy véli**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok – mivel ők állnak legközelebb a polgárokhoz – komoly ered-

ményeket érhetnek el a nagyközönség tájékoztatása és támogatásának elnyerése terén;

10.14 ezzel kapcsolatosan **felajánlja**, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok partnereként jelentős szerepet játszik majd, és hosszú távú, uniós forrásokból finanszírozott tájékoztatási kampányt **javasol** a helyi és regionális önkormányzatok részvételével.

Brüsszel, 2006. április 26.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE

Régiók Bizottsága vélemény Tárgy: „Természeti katasztrófák (erdőtüzek, árvizek, aszály)”

(2006/C 206/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

TEKINTETTEL az Európai Parlament 2006. április 4-i határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének (4) bekezdése alapján a fenti tárgyban kikéri a Régiók Bizottsága véleményét;

TEKINTETTEL elnökének 2006. március 23-án hozott határozatára, mely szerint a Működési Szabályzat 40. cikke (2) bekezdésének megfelelően megbízza **Ramón Luis Valcárcel Sisót**, Murcia autonóm közösség elnökét (ES/EPP) a tárgyban alkotott véleménnyel kapcsolatos főelőadói feladatok ellátásával;

TEKINTETTEL az alábbi tárgyban megfogalmazott véleményére: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Unió polgári védelmi lehetőségeinek megerősítéséről” (COM(2004) 200 final – CdR 241/2003 fin (1))

mivel

- 1) a természeti katasztrófák – erdőtüzek, áradások és aszályok – egyre nagyobb veszélyt jelentenek az emberéletre, jelentősen kihatnak a régiók fejlődésére, veszélybe sodorják gazdasági erőforrásait, valamint természeti és kulturális örökségüket, az embereket otthonaik elhagyására kényszerítik, meggyengítik a gazdasági tevékenységeket, és rontják az érintett térségekben élő emberek életének minőségét;
- 2) a természeti katasztrófák nem ismernek határokat, ezért elengedhetetlen a közös kockázatnak kitett térségek közötti együttműködés;
- 3) az éghajlatváltozás következményei, például a sivatagosodás, a talajerózió és a szikesedés – bár eltérő mértékben – minden tagállamot érintenek, és az Európai Uniónak a fenntartható fejlődés alapvető elemeként kell kezelnie a természeti katasztrófák csökkentését;

(1) HL C 43., 2005.2.18., 38. o.

- 4) a gazdasági, társadalmi és területi kohézió elvének a közösségi politikák minden tervezési és végrehajtási fázisában meg kell jelennie a természeti katasztrófák elkerülése és kezelése, valamint azoknak az Unió érintett régióit és városait sújtó következményeinek enyhítése érdekében;
- 5) az összes kapcsolódó közösségi politikában – és különösen a vidékkel és a környezetvédelemmel, az infrastruktúrákkal, valamint a kutatással és fejlesztéssel kapcsolatos politikákban – védelmi intézkedéseket kell hozni a természeti katasztrófák ellen;
- 6) az Unió Szolidaritási Alapja elégtelennek bizonyult a természeti katasztrófák esetében, és mivel ezt a helyzetet tovább súlyosbította a tagállamokban nemzeti és regionális szinten rendelkezésre álló mechanizmusok közötti koordináció hiánya;

2006. április 26–27-én tartott 64. plenáris ülésén (az április 26-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

A Régiók Bizottsága megjegyzései és ajánlásai

A Régiók Bizottsága

1. aggodalommal **jegyzi meg**, hogy az utóbbi években jelentősen nőtt az Európai Unió területén bekövetkezett természeti katasztrófák száma, súlyossága és intenzitása;

2. **üdvözli**, hogy az Európai Parlament érdeklődést mutat a természeti katasztrófák kérdése iránt;

3. **felhívja a figyelmet** a természeti katasztrófák egyéb fajtáinak jelentőségére – pl. földrengések, tengerrengések, *cunami*, vulkánkitörések és egyéb földtani jelenségek, valamint az éghajlatváltozással és a globális felmelegedéssel összefüggő jelenségek, amelyek következtében partjaink mentén a tenger szintje megemelkedik, tengerpartok és lakott területek kerülnek víz alá, és tönkremennek az infrastruktúrák és a közművek; továbbá rámutat a nehéz hóviszonyokkal és a szélsőségesen nagy hidegekkel összefüggő veszélyekre;

4. **megjegyzi**, hogy a katasztrófák elsősorban és legközvetlenebbül a regionális és városi önkormányzatokat mint a polgárokhoz legközelebbi szervezetet érinti, valamint hogy ezek teljes körű részvétele létfontosságú a természeti katasztrófákkal szembeni politikák és intézkedések kidolgozásában, végrehajtásában és felügyeletében. Ezért az Európai Unió minden tagállamának biztosítania kell a régiók és a városok ésszerű és hatékony jogi, tárgyi és anyagi eszközökkel való ellátását annak érdekében, hogy el tudják végezni feladataikat;

5. **emlékeztet arra**, hogy a közösségi fellépés célja a nemzeti, regionális és helyi szervek intézkedéseinek kiegészítése, és **kéri**, hogy az Európai Bizottság nagyobb mértékben irányítsa a közösségi intézkedéseket az egyes államigazgatási szintek felé;

6. a természeti katasztrófák megelőzése és elkerülése, valamint következményeik enyhítése és orvoslása érdekében elengedhetetlennek **tartja**, hogy a tagállamok, a régiók és a helyi önkormányzatok között teljes mértékben érvényesüljön a szolidaritás, az együttműködés, a koordináció és a segítségnyújtás elve;

7. **hangsúlyozza**, hogy mind a közigazgatási szerveknek, mind pedig az állampolgároknak határozott elkötelezettséget

kell vállalniuk a katasztrófákat okozó, illetve azok következményeit és hatásait súlyosbító körülmények enyhítését illetően;

8. **támogatja** az Európai Parlamentnek a természeti katasztrófák (erdőtüzek, árvizek, aszály) elleni küzdelem európai stratégiájának kidolgozására irányuló felkérését, a stratégia végrehajtását támogató különféle pénzügyi eszközökkel kapcsolatban, biztosítva a polgári védelemre szánt uniós alapok elosztását, különös figyelmet fordítva a szigetekre, az alacsony népsűrűségű területekre és a legkülső régiókra, valamint azon régiókra, amelyek természetes strukturális okokból különösen veszélyeztetettek e szempontból;

9. **kéri** a közösségi intézményeket, hogy fontolják meg a földrengések és a velük kapcsolatos jelenségek, valamint a vulkánkitörések felvételét a stratégiába, mivel ezek is katasztrófális következményekkel járhatnak;

10. **kéri**, hogy a stratégiában a természeti katasztrófák átfogó megközelítését alkalmazzák, amelyben megelőző intézkedések (kockázatelemzés és -kiigazítás), tervezési és cselekvési intézkedések (funkcionális szervezés, az erőforrások mozgósítása stb.), valamint helyreállítási és utókövetési intézkedések egyaránt szerepelnek;

11. **rávilágít** annak fontosságára, hogy a stratégia minden fázisa tartalmazzon a katasztrófák veszélyeivel és a cselekvési tervekkel kapcsolatos tájékoztatási, képzési és a lakosság tudatosítását szolgáló intézkedéseket, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekekre és a fiatalokra, valamint a válsághelyzet esetén különösen veszélyeztetett népességcsoportokra, pl. az idős és a korlátozottan mozgásképes személyekre;

12. **kiemeli** a hírközlési eszközök fontos szerepét abban, hogy a közvélemény megfelelően tájékoztatva legyen, és képes legyen hatékonyan közreműködni a katasztrófák megelőzésében, illetve az azok által okozott károk enyhítésében;

13. az erőfeszítések egyesítését **javasolja** a természeti katasztrófák előrejelzésének, figyelemmel kísérésének és kiértékelésének javításához szükséges, új technológiákat alkalmazó információszolgáltatási rendszerek életbe léptetése érdekében; különösen **támogatja** az Európai Parlamentnek a GALILEO rendszer előmozdítására és a Biztonsági és Környezetvédelmi Globális Megfigyelőközpont tevékenységi körének az összes természeti katasztrófára történő kibővítésére irányuló javaslatát;

14. **úgy véli**, hogy a hetedik kutatási és fejlesztési keretprogramnak fokoznia kell a katasztrófa-megelőzésre irányuló kutatást az előrejelzési modellek fejlesztését, valamint a korai előrejelző rendszerek javítását célzó tevékenységek finanszírozása révén;

15. **azt ajánlja**, hogy a nemzeti és regionális vidékfejlesztési tervekben kezeljék kiemelten a katasztrófák okainak elkerülését célzó intézkedéseket (többek között az erózió elleni küzdelem, újraerdősítés megfelelő fajokkal, vízi műtárgyak, az erdőkben lévő elpusztult faanyag eltávolítása és az erdők őrzése, agrár-környezetvédelmi víztakarékossági intézkedések);

16. **emlékeztet arra**, hogy az erdőtüzek gyakoriságának és kiterjedtségének csökkentése céljából az uniós erőfeszítéseket a tűz okainak kiiktatására kell összpontosítani, megfelelő megelőzési és erdővédelmi intézkedések bevezetésével, és **kéri** az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa az idevonatkozó közösségi szabályozások megfelelő alkalmazását;

17. **sajnálataát fejezi ki** amiatt, hogy a Forest Focus program tűz megelőzési intézkedéseit nem vonták be az új LIFE Plus program prioritásai közé;

18. **rávilágít** az aszály súlyosbodására, amely egyre erőteljesebben és tartósabban jelentkezett az uniós egyre több régiójában, ahol a közelmúltban drasztikusan lecsökkentek a vízkészletek, valamint arra, hogy az komoly szociális, környezeti és gazdasági következményekkel jár;

19. **üdvözl**i az EU környezetvédelmi minisztereinek tanácsában számos tagállam által előterjesztett, az aszály jelenségével kapcsolatos kockázatok kezelésére vonatkozó kezdeményezést, és **sürgeti** az Európai Bizottságot, hogy fogadja el az aszály elleni védelem szintjének növeléséhez és a lakosságot, a gazdaságot és a környezetet esetlegesen fenyegető kockázat csökkentéséhez szükséges intézkedéseket;

20. **javasolja** az aszály és a sivatagosodás európai megfigyelőközpontjának létrehozását a hetedik kutatási és fejlesztési keretprogram tevékenységei keretében, valamint a fenntartható vízhasználat tudatosítását szolgáló intézkedések elfogadását;

21. **meggyőződése**, hogy tekintettel az utóbbi évek természeti katasztrófáinak súlyosságára és heveségére, a területrendezési szinten több intézkedésre van szükség, valamint a vidéki területeken az integrált területi intézkedéseknek nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani;

22. **kedvezően fogadja** az árvizek értékeléséről és kezeléséről szóló irányelvre vonatkozó javaslatot; és **figyelmeztet** arra, hogy nem szabad megelégedni a földközi-tengeri medencében kialakuló, a heves esőzésekkel és áradásokkal kapcsolatos, jelentős árvizekről. Ugyanakkor el kell ismerni, hogy az Európai Unió más tagállamainak árvizekkel kapcsolatos körülményei teljességgel különböznek, és ezért körülményeiknek megfelelő megoldásokra van szükségük;

23. **kéri** a természeti források és/vagy természeti jelenségek kezeléséről szóló meglévő és a jövőbeli irányelvek megfelelő összeegyeztetésének biztosítását a tagállamok egyedi körülményei alapján;

24. **kéri** a közösségi polgári védelmi mechanizmus megerősítését, és ezzel kapcsolatban **támogatja** az Európai Parlamentnek a közösségi mechanizmus megfigyelési és tájékoztatási központjának megerősítéséről szóló javaslatát, és olyan összeegyeztethető modellek kidolgozását ajánlja minden katasztrófatípus elleni fellépéshez vagy küzdelemhez, amelyek lehetővé teszik a nemzeti és regionális katasztrófakezelési mechanizmusok jobb koordinációját;

25. **úgy véli**, hogy meg kell fontolni egy európai polgári védelmi erő létrehozását, felhívja a figyelmet arra, hogy a tagállamoknak meg kell találniuk a polgári és a katonai erők megfelelő interoperabilitása biztosításának módjait, és a katonai mentőalakulatok közösségi polgári védelmi rendszerbe történő integrálását javasolja;

26. általánosságban **kedvezően fogadja** az új Szolidaritási Alap létrehozására vonatkozó javaslatot, valamint az ipari és technológiai katasztrófákból, a közegészséget veszélyeztető helyzetekből és a terrorista merényletekből eredő súlyos válsághelyzetek támogatásának bevonását; ugyanakkor **kéri** az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg az 1 milliárd euróban, vagy a bruttó nemzeti jövedelem 0,5%-ában meghatározott küszöbértéket, biztosítson megfelelő mértékű rugalmasságot, átláthatóságot és egyszerű eljárásokat, valamint gondoskodjon az érintett térség különleges szükségleteinek kielégítéséről, és vegye figyelembe bizonyos természeti jelenségek regionális dimenzióját;

27. **kéri**, hogy az aszályt kifejezetten vegyék fel a Szolidaritási Alapból támogatható területek közé, figyelembe véve, hogy tartós, a meghatározott igénylési határidőkkel nehezen összeegyeztethető és az érintett térségek szociális és gazdasági fejlődését komolyan befolyásoló strukturális problémáról van szó; ugyanakkor **kéri**, hogy az Alap továbbra is nyújtson támogatást kivételes helyi válsághelyzetekben;

28. **megjegyzi**, hogy a strukturális alapok a katasztrófa-megelőzési és -kezelési intézkedések finanszírozásának létfontosságú eszközei; **megítélése szerint** ezzel kapcsolatban alapvetően fontos, hogy a strukturális alapok és a Szolidaritási Alap közti elégtelen szinergiát pótolják azáltal, hogy a gyakorlatban is alkalmazzák „a helyreállítástól a fejlesztés felé” elvi megközelítést, amellyel együtt jár a helyi és regionális önkormányzatok részvétele a természeti katasztrófák kezelésében;

29. **kéri**, hogy a következő, 2007–2013-as pénzügyi tervben biztosítsák a források kellő rugalmasságát és az alapok közötti megfelelő elosztását, csakúgy, mint a strukturális alapok N+2-es szabályának alkalmazása révén felszabaduló források lehetséges újrafelhasználását, azaz a céllal, hogy a régiók – amennyiben szükségesnek látják – növelhessék a katasztrófa esetén rendelkezésre álló forrásokat;

30. **megismétli**, hogy egy mezőgazdasági katasztrófák elleni valódi stratégiának nemcsak sürgősségi intézkedéseket, hanem képzési, tájékoztatási és megelőzési cselekvéseket is tartalmaznia kell, finanszírozását a Forest Focus program, a vidékfejlesztési politika vagy az Európai Szociális Alap igénybevitelével kell megoldani, valamint szükséges az Unió által finanszírozott állami jellegű biztosítás létrehozása is;

31. **úgy véli**, hogy az INTERREG kezdeményezés igen eredményesnek bizonyult a természeti katasztrófák megelőzésével kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjében, és ezzel összefüggésben **hivatkozik** a mellékletben található adatokra, és **üdvözl**i, hogy a 2007–2013-as időszakra vonatkozó új pénzügyi tervről szóló megállapodás keretében megnövelték a területi együttműködésre szánt költségvetést;

32. **megjegyz**i, hogy a jogi személyiséggel felruházott, határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulások létrehozása javíthatja a polgári védelmi intézkedések végrehajtását;

33. **támogatja** az Európai Parlament arra vonatkozó kérését, hogy állami támogatásokat vagy az Európai Beruházási Bank kölcsöneit használják fel a természeti katasztrófák elleni küzdelemben;

34. **kéri** az Európai Bizottságot, az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy a természeti katasztrófák elleni küzdelemmel kapcsolatos kezdeményezések tervezésekor vegyék figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok véleményét, biztosítva ezáltal a katasztrófakezelés közvetlen felelőseivel folytatott hatékony előzetes konzultációs folyamatot.

Brüsszel, 2006. április 26.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE

MELLÉKLET

Példák a természeti katasztrófák megelőzése terén legjobban bevált gyakorlatokra**1. ESCAPE – European Solutions by Co-operation and Planning in Emergencies (part menti áradások)**

Az árvizek hatásainak mérséklése érdekében az Egyesült Királyság, Hollandia és Belgium leginkább érintett területeiről származó partnerek elindították az ESCAPE projektet. A projekt túlmutatott a kockázatkezelésen és -megelőzésen, és a területrendezésre irányuló politikák, a kockázatkezelési stratégiák, a szükséghelyzeti tervek, valamint a közfigyelem fejlesztésére törekedett annak érdekében, hogy a part menti településeken a lehető legnagyobb mértékben le lehessen csökkenteni az árvizek okozta károkat.

Egyik legfőbb tevékenysége egy, az áradásokkal kapcsolatos tudatosságnövelő kampány volt. Videofilmek, konferenciák és újságok felhasználásával kívánták segíteni a gyermekeket és felnőtteket, a helyi lakosságot és a szakembereket abban, hogy megértsék az árvizekkel járó veszélyeket. A kampány arra is kitért, hogy mi az, amire a kormányok részéről lehet számítani, illetve hogyan segíthetnek magukon az érintettek. Egy másik fontos tevékenység rugalmas, többfunkciós, helyi lakosok, turisták és üzletek árvíz elleni védelmét szolgáló szükséghelyzeti terv kidolgozása volt. A szükséghelyzeti tervezésre létrehozott egy határokon átnyúló hálózatot, amelyet más érintettek is használhatnak.

Az ESCAPE szintén kifejlesztett és tesztelt egy, a tengerből eredő áradások elleni árvízi információs rendszert (High Water Information System, HIS), amely figyeli az árapályt, a szél erejét és a hullámok magasságát. Ezt a rendszert összevonták egy olyan döntéstámogató rendszerrel (DSS), amely megbecsüli a katasztrófasújtott terület evakuációjához szükséges időt, valamint evakuációs útvonalakat ajánl olyan adatok figyelembe vételével, mint az utak kapacitása vagy a demográfia. A szükséghelyzeti tervezésért és a területrendezésért egyaránt felelős helyi, regionális és nemzeti szintű önkormányzatok a tengerből eredő áradások hatásainak, illetve időpontjának előrejelzésére használhatják HIS-t és a DSS-t. <http://www.interregnorthsea.org/project-details.asp?id=1-16-31-7-526-02>

2. AWARE – Attention to warning and readiness in emergencies

Az ESCAPE projekt egyik következtetése az volt, hogy, mivel a vészhelyzetek nem ismerik a határokat, a szükséghelyzeti tervezésnek sem kell megállnia a határoknál. Az AWARE az ESCAPE folytatásaként is felfogható. Míg az ESCAPE kizárólag az árvizekre vonatkozik, az AWARE más területekre is kiterjed. A projekt legfőbb jellemzője az átfogó együttműködés természeti, illetve ember által okozott katasztrófák esetében, a szükséghelyzeti tervezés minőségének javítása, valamint a civilek kockázat-tudatosságának ösztönzése érdekében.

Az AWARE a határokon átnyúló régiókban élő emberek tudatosságának kialakítására összpontosít sebezhetőségük csökkentése érdekében a katasztrófák ideje alatt, illetve azt követően a tájékoztatás és a kommunikáció forrásainak és csatornáinak javítása által. Az emberek, a média, a hatóságok és segélyszolgálatok a katasztrófák jelentette kockázatokkal, valamint a katasztrófa esetén való helyes cselekvéssel és reakcióval kapcsolatos tudatosságának növelésére két hosszú távú tájékoztató kampányt folytatnak le a fiatalok és a szakemberek részére; ezt közlemény követi majd a médiával kötött megállapodásokról a különböző országokban bekövetkezett katasztrófák lefedésével kapcsolatban, valamint egy olyan eszközzel szülő megvalósíthatósági tanulmány, amelynek segítségével a hatóságok katasztrófa esetén értesíthetik az áldozatok tartózkodási helyéről azok hozzátartozóit és barátait. Az AWARE emellett a tájékoztatás tartalmára és struktúrájára, valamint a határokon átnyúló régiók helyi és regionális hatóságai közötti kommunikációra is összpontosít a katasztrófák előtt, alatt, illetve azokat követően. A helyi önkormányzatok feladata, hogy figyelembe vegyék döntéseik határokon átnyúló vonatkozásait, valamint, hogy biztosítsák a határokon túli hatóságok tájékoztatását. A projektpartnerek az információk és műltbéli tanulságok cseréje révén közösen használják ismereteiket és tapasztalataikat, ezáltal ajánlásokat is tartalmazó jelentést fogalmaznak meg egy virtuális, határokon átnyúló válságkezelő rendszerrel, valamint két régióközi szakértői találkozóval kapcsolatban a válságkezelésről és a katasztrófák elhárításáról. A projekt végső célja a katasztrófaelhárítás minőségének javítása a határokon átnyúló régiókban a munkatársak résztvevő régiók közötti cseréje, valamint határokon átvívelő jellegű, illetve régiók közötti megfigyelők részvételével lefolytatott regionális és régióközi gyakorlatok által (kizárólag a hatóságok szintjén). www.project-aware.com

3. Chain of Safety, az áradások miatti szükséghelyzetek tervezésére szolgáló, az északi-tengeri régió egészére kiterjedő kezdeményezés

Mivel a katasztrófák nem állnak meg a regionális vagy nemzeti határoknál, a kockázat- és válságkezelésnek sem kellene ezt tennie. Az Európai Bizottság felismerte, hogy ez problémát jelent, és jelenleg a tagállamokkal együttműködve több, a szükséghelyzeti tervezést szolgáló európai megközelítéssel kapcsolatos kezdeményezést dolgoz ki. A Chain of Safety (biztonsági lánc) célja, hogy ezekhez a kezdeményezésekhez hozzáadódjon az északi-tengeri régiók nézőpontja is, a biztonságilánc-modellen alapuló, a teljes északi-tengeri régiót lefedő, az áradások idején kialakult szükséghelyzetek tervezésére alkalmas struktúra kialakítására irányuló projekt beindítása által. A projekt célja az együttműködés, a tapasztalatcsere és a kölcsönös segítségnyújtás megkönnyítése áradás esetén az északi-tengeri régióban, a part menti

áradásokkal kapcsolatban szerzett ismeretek és tapasztalatok összegzése által, a teljes északi-tengeri régióra kiterjedő biztonsági láncban, az északi-tengeri régiókon belüli együttműködés optimalizálása érdekében, hogy a halálesetek számát, illetve a part menti áradások által okozott károkat minimálisra lehessen csökkenteni. A projekt átfogó célja egy, az egész északi-tengeri övezetet lefedő, áradások esetén alkalmazható szükséghelyzeti terv kezdeményezése. Ez az összes érintett szereplővel való együttműködésben történne, a résztvevő területek bevált gyakorlatainak és tapasztalatainak összegzése érdekében.

A Chain of Safety projekt keretében folyó tevékenységek három fő tárgykörre oszthatók: a létező regionális és nemzeti árvízvédelmi tervek összehasonlító elemzése az északi-tengeri régiókban, közös megközelítés kialakítása az északi-tengeri régió biztonsági láncának létrehozására, valamint a közös, áradások esetén alkalmazható szükséghelyzeti terv megvalósításához szükséges és rendelkezésre álló tárgyi eszközök jegyzéke.

4. A közös kutatási központ NEDIES (Natural and Environmental Disaster Information Exchange System) adatbázisának fejlesztése

Az európai polgárok és a környezet védelmének a számos, természeti eredetű veszélyből adódó kockázat miatt állandó kihívásokkal kell szembenéznie. Emiatt a régebbi katasztrófák lefolyásának, illetve kialakulásuk körülményeinek szisztematikus elemzéséből nyert tanulságoknak döntő jelentősége van a kockázatok jövőbeni csökkentése, illetve a sebezhetőség kezelése prioritásainak megállapítása szempontjából. Ezeknek a tanulságoknak az átfogó terjesztése és ismertetése további jelentős lépés a nem kívánt események elleni küzdelemben, és főként azok hatásainak enyhítésében. E célkitűzés támogatására tartja fenn a Közös Kutatóközpont (JRC) a NEDIES rendszert (Natural and Environmental Disaster Information Exchange System – természeti és környezeti katasztrófákkal kapcsolatos információcsere-rendszer), amely a természeti katasztrófákkal és műszaki balesetekkel összefüggő megelőzéssel, készenléttel és reakciókkal kapcsolatban összegyűjtött tapasztalatok feldolgozására és terjesztésére szolgál. A NEDIES rendszerben szereplő, természeti katasztrófákkal kapcsolatos jelentésekhez internetes portálon keresztül lehet hozzáférni.

A NEDIES adatbázisának javítása és kibővítése érdekében – amely katasztrófákra és azok tanulságaira vonatkozó adatokat tartalmaz – jobban strukturált és pontosabb ismeretekre van szükség a katasztrófák körülményeivel kapcsolatban, a döntések meghozatalához való részletesebb és érdemibb hozzájárulás céljából. A Közös Kutatóközpont és az Európai Bizottság megbízásából készülő tanulmány részeként a zeelandi (Hollandia) egyetemen sémát dolgoznak ki a katasztrófák időbeli lefolyásának, az esemény előtt, alatt, illetve után fogantatosított, a katasztrófa kezelésére irányuló intézkedések, valamint a szereplők, a környezet, illetve más, a katasztrófa leküzdésére irányuló intézkedések határfokát befolyásoló tényezők strukturált elemzésére és ábrázolására. Így megfelelő mennyiségű strukturált adat nyerhető, mely által könnyebben vonhatók le következtetések a múltbeli tapasztalatokból. Az elemzés eredményei bekerülnek a biztonsági láncba kapcsolatos keretrendszerbe, melynek eredményeképpen láthatóvá válnak az egyes fokozatok során fellépő, egymáshoz kölcsönösen kapcsolódó következmények.

5. INTERREG IIIA – Olaszország–Szlovénia: SIMIS terv az Isonzó-Soča folyó ellenőrzésének összekapcsolt rendszerére

A projekt javítani kívánja az Isonzó folyó vízgyűjtő területének ellenőrzőrendszerét és ezáltal a lakosság árvíz elleni védelmét. Ezenkívül a nemzetek feletti biztonsági intézkedések javítását, a Friuli Venezia Giulia tartomány, valamint Szlovénia közötti együttműködés elmélyítését, valamint az innovatív technikai eszközök alkalmazását is szolgálja. E célok megvalósítására összekapcsolták a palmanovai és a ljubljanei operatív központokat, és közös jegyzőkönyveket készítették a vészhelyzet esetén való közbelépésre. Ezenkívül mélyreható tanulmány készült a vízgyűjtő területről, a vízgyűjtő terület legkritikusabb pontjain pedig magas felszereltségű ellenőrző egységeket állítottak fel annak érdekében, hogy előre jelezhető, illetve elkerülhető legyenek az áradások. <http://www.simis.si>

6. Régiók közötti jegyzőkönyv a határokon átnyúló polgári védelmi együttműködésről – Friuli Venezia Giulia – Karintia – Szlovénia

Friuli Venezia Giulia autonóm tartomány, Karintia, és a Szlovén Köztársaság polgári védelme a természeti, illetve az ember által okozott, népséget érintő kockázatok ismeretében, és abból adódóan, hogy vészhelyzetek esetén azonnali, kölcsönös segítségnyújtás biztosítására van szükség, elhatározták, hogy fokozzák és elősegítik a határokon átnyúló együttműködést a polgári védelem terén, és kifejezték abbéli akaratukat, hogy a lehető legnagyobb mértékben kölcsönösen együttműködjenek, valamint katasztrófa, illetve annak kockázata estén – így az erdőtüzeknél is – közösen hangolják össze a szomszédos területeken élő lakosság, valamint a vagyoni értékek, a települések, és a környezet védelméhez szükséges beavatkozásokat. A határokon átnyúló együttműködésről szóló jegyzőkönyvek meghatározzák a katasztrófaesemények előrejelzésével és megelőzésével, az adatok valós idejű cseréjével, a vészhelyzetekre vonatkozó információk gyors közlésével, a katasztrófák esetén való kölcsönös segítségnyújtással, valamint a szomszédos területek érintett lakosságának nyújtott segítség koordinálásával kapcsolatos tevékenységek közös operatív módozatait.

Az előrejelzéssel, megelőzéssel, illetve a közérdekű polgári védelemmel kapcsolatos információk cseréjére irányuló tevékenységek végrehajtása érdekében Friuli Venezia Giulia autonóm tartomány, Karintia és a Szlovén Köztársaság kapcsolatát épít ki operatív kapcsolattartó központjai között a lényeges információk idejében történő kölcsönös cseréjének biztosítására, valamint gondoskodnak az ismeretek cseréjéről és a közös képzésről. Ezenkívül megállapodnak abban, hogy saját operatív központjaik között összeköttetést hoznak létre egy olyan hatékony, operatív központok közötti adatátviteli rendszer kiépítése által, amely lehetővé teszi az egyes területeken felállított szeizmikus, hidrometeorológiai és tengeri meteorológiai megfigyelő rendszerek által gyűjtött adatok valós idejű kölcsönös cseréjét, valamint az egyes operatív központok közötti videokonferenciákat lehetővé tévő összeköttetések előkészítését.

A régiók kötelezettséget vállalnak a határ menti, szomszédos területeken élő lakosságot, vagyoni értékeket, településeket, illetve a környezetet fenyegető vészhelyzet kockázata, illetve tényleges vészhelyzet esetén az adatok operatív központokon keresztül való kölcsönös, idejében történő közlésére. Meghatározzák az egyes struktúrákban dolgozó műszaki személyzet közötti rendszeres találkozók menetrendjét. Ezenfelül gondoskodnak a polgári védelem terén elért tudományos-műszaki haladással kapcsolatos ismeretek cseréjéről, melynek során közös projekteket is létrehozhatnak a természeti katasztrófákkal kapcsolatos előrejelzés és megelőzés fokozatos fejlesztésére és alkalmazására. Közös képzési tevékenységeket és gyakorlatokat szerveznek annak érdekében, hogy összehangolják a vészhelyzetek esetén alkalmazandó eljárásokat. A területükön kialakult olyan vészhelyzetek esetén, amelyek a szomszédos régiók lakosságát is érinthetik, a régiók az operatív kapcsolattartó központokon keresztül kölcsönösen támogatást kérhetnek egymástól. A kölcsönös segítségnyújtás a rendelkezésre álló forrásoknak megfelelően jelentheti speciálisan képzett szakemberek, megfelelő felszereléssel rendelkező önkéntes csapatok vagy repülőgépek küldését, különböző segítő intézkedések alkalmazását az érintett határ menti lakosság esetében, valamint bármely más, a vészhelyzet megszüntetésére irányuló intézkedést. A régiók megállapodnak abban, hogy kölcsönösen segítséget nyújtanak egymásnak a szomszédos területeken kialakult erdőtűzek eloltásában. A kölcsönös segítségnyújtás ellentételezés nélkül történik.

7. DESERTNET – a földközi-tengeri régió elsivatagosodása elleni küzdelemmel kapcsolatos intézkedések és azok nyomon követése

A Desertnet érdeklődésének középpontjában az elsivatagosodás kockázatának kitett Földközi-tenger menti területek tanulmányozása, nyomon követése, illetve fenntartható kezelése áll. A projekt célja a regionális és nemzeti programokban említett, kockázatoknak kitett területek tekintetében tudományos-műszaki téren szerzett, illetve kidolgozott információk és tapasztalatok rendszerezése. Szolgáltatási platformot, kísérleti programokat és felhasználói hálózatot, valamint egy régióközi, elsivatagosodás elleni megfigyelőközpontot hoznak majd létre egy adat- és információcserére szolgáló homogén rendszer megteremtése, valamint az elsivatagosodás folyamatának ellenőrzése érdekében.

A Desertnet kísérleti programok hálózatának létrehozását tette lehetővé, melynek célja a módszerek különböző régiók tapasztalatai alapján történő egységesítési folyamatának elindítása. A hálózat szolgáltatási platform formájában öltött konkrét alakot, amely lehetővé tette a partnerrégiókban rendelkezésre álló módszerekkel, modellekkel, illetve adatokkal kapcsolatos adatbázis létrehozását. Ez a struktúra a jövőben lehetővé teszi majd a projektekhez, illetve egyéb tevékenységekhez szükséges cselekvések és együttműködések egyszerűbb kezelését. Viszonyítási pontként szolgál majd a leginkább elfogadott és osztott módszerekkel kapcsolatban. A jövőben a partnerek kötelezettséget vállalnak arra, hogy – főként a felhasználók számának növelése által – elősegítik a szolgáltatási platform fejlődését. E bővítés segítségével a platform valószínűleg az ismeretek cseréjének virtuális helyévé válik majd, amelynek a felhasználókon kívül az elsivatagosodás ellen küzdő nemzeti bizottságok is tagjai lesznek.

A partnerrégiók közé az olaszországi Liguria, Campania, Calabria, Toscana, Szicília, Emilia Romagna, Basilicata, és Szardínia tartományok, valamint a spanyolországi Murcia és Andalúzia autonóm tartományok tartoznak (www.Desertnet.org).

8. ROBINWOOD – a vidéki és hegyvidéki területek fellendítése a fenntartható fejlődés által az integrált erdőgazdálkodás révén

A Robinwood az Európai Bizottság által társfinanszírozott, az Interreg III C South program alá tartozó projekt. A projekt célja a vidéki területek társadalmi-gazdasági fejlesztése a faellátó lánc fellendítése által. A projekt a tartamos erdőgazdálkodáson alapuló innovatív megközelítést kíván alkalmazni, amely ötvözi a tervezéssel, a környezettel, az energiával, a területtel, a gazdasággal és a foglalkoztatással kapcsolatos aspektusokat.

A Robinwood projekt a következő öt fő témát foglalja magában:

— Programkoordináció és –menedzsment.

— Talajfenntartás: megoldások keresése az erdőgazdálkodás segítségével a talajerózió megelőzésére, a főlcsuszamlások és az áradások ellenőrzésére.

- Erdészeti erőforrások: jobb erdőgazdálkodásra való törekvés a legjobb gyakorlatok, valamint az erdészeti tanúsítás, a menedzsment és a tervezés problémáira irányuló megoldások cseréje által. Ez az elem a partnerrégiók erdőgazdálkodással kapcsolatos operatív tervének kidolgozásával zárul majd, amely értékeli az erdőgazdálkodás folyamatainak gazdasági és környezeti fenntarthatóságát.
  - Energia: célja az erdészeti biomassa használatának növelése fenntartható forrásból származó, szén-dioxid-mentes energia előállítása céljából.
  - Kommunikáció: célja új fejlődési folyamatok elindítása a partnerrégiók vidéki és hegyvidéki területein. A kommunikáció lényeges eszköz a minőség ösztönzésére és a legjobb gyakorlatok elterjesztésére a regionális partnerek körében.
  - A résztvevő régiók a következők: Liguria (Olaszország), Brandenburg (Németország), Murcia autonóm tartomány (Spanyolország), Wales (Nagy-Britannia), Kelet-Pomeránia (Lengyelország), Kelet-Szlovákia (Kassa és Eperjes megyék, Szlovák Köztársaság).
-